

CZ.1.07/1.4.00/21.2490

VY_32_INOVACE_118_VV9

SECESE

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tivoli, honosný secesní obytný blok v Brně

Průčelí výstavního pavilonu secese ve Vídni (1898)

SECESE

Secese vznikla na přelomu 19. a 20. století (období označovaného jako fin de siècle = konec století) jako *poslední pokus o vytvoření slohu*, který by zasáhl architekturu, sochařství, malířství i umělecké řemeslo.

. **Secesio** je latinsky *odtržení*. Zde znamenalo oddělení mladých umělců od starší generace. Silným podmětem byly japonské barevné dřevoryty, které evropské umění objevilo v druhé polovině 19. století. Živnou půdu našla secese především ve Francii, Anglii, v Německu, Rakousku i v Rusku. Jejím vrcholem byla Světová výstava v Paříži v roce 1900, kde tento sloh určil módu začínajícímu století. V různých státech bylo pro secesi užíváno různé označení: ve Francii *L'Art Nouveau* = nové umění, v Německu *Jugendstil* = sloh mládí.

Vytvořila módu a životní styl na konci 19. a začátku 20. století, ať již vystupovala pod různými jmény v různých zemích. Těžiště secese neleží ve *vysokém umění*, v malbě a sochařství, ale v dekoraci a užitém umění.

Secese vznikala v době, kdy průmyslový *brak* začal pronikat do všech oblastí života a jako reakce proti průmyslové civilizaci, reakce, která se dovolávala *návratu k řemeslné výrobě*, *považované za lék proti ošklivosti*.

Váza: Émile Gallé;

mozaika: vila Primavesi -- Olomouc,

Mohyla míru u Brna

Za hlavní znaky secesního slohu se považuje ornamentálnost, plošnost a záliba v neobyčejných barvách a estetickém využití rozličných materiálů.

Secesi charakterizují vláčné, měkce plynoucí *obrysové linie a ornamentální stylizace* přírodních prvků. **Stylizované rostlinné motivy** – především květiny a liánovitě se pnoucí stonky s listy – člení nejen obrazy, ale také užitkové předměty i fasády domů. Stěny staveb jsou často pokryty *malbami, mozaikami, různými obklady a zlacenými ornamenty*. Vchody a schodiště doplňují sochy. Zajímavými ukázkami pražské secese jsou **Obecní dům, Hlavní nádraží** či vnitřní prostor **Živnostenské banky** na Příkopech.

Průčelí hlavního nádraží v Praze

Secesní fasáda hotelu Grand v Brně

Grand hotel Evropa v Praze

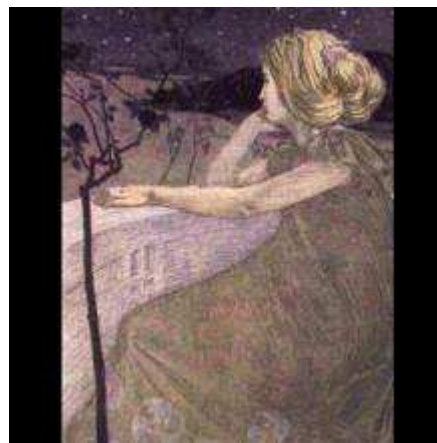
Oblíbenými barvami secese jsou **žlutá, modrá, zelená**, černá a bílá. Častým motivem je *lilie a páv s labutí*, kteří byli znázornováni pro svou ladnost, vznešenost a působivý zjev. Malíři uplatňují své umění i na plakátech, které se dostávají do popředí zájmu milovníků umění.

Alfons Mucha: Johanka

Henri Toulouse-Lautrec

Vojtěch Preissig

Představiteli **architektury** jsou Belgičan Victor Horta (Dům Tasselových v Bruselu), Francouz Hector Guimard (vstupy do pařížského metra), Češi Antonín Balšánek a Osvald Polívka (Obecní dům v Praze). Ve **výtvarném umění** prosluli Čech Alfons Mucha (plakáty, cyklus obrazů *Slovanská epopej*, návrhy šperků a nábytku), Rakušani Gustav Klimt (dekorativní malby, plakáty) a Egon Schiele, Francouz Henri Toulouse-Lautrec, Angličan Aubrey Beardsley a český sochař František Bílek. Představiteli **užiteho umění** jsou Francouz Émile Gallé (skleněné vázy), Skot Charles Rennie Mackintosh (bytové zařízení) a mnozí další. *Secesí byli oblněni i další čeští malíři – Vojtěch Preissig, Jan Preisler, krajinář Antonín Kalvoda, sochaři Stanislav Sucharda, Ladislav Šaloun (pomník Jana Husa na Staroměstském náměstí)*. Secese výrazně ovlivnila životní způsob konce 19. a začátku 20. století, neopakovatelně se zapsala i do

tváře mnoha evropských měst jako Praha, Brno, Paříž, Vídeň, Mnichov nebo Berlín. V této době bylo vytvořeno nespočetně děl s vysokou uměleckou hodnotou, ale i předmětů denní potřeby.

Gustav Klimt: Judith,

Polibek

Objetí

Egon Schiele: Edith Schielová

LITERATURA

Secese se projevovala v architektuře, výtvarném umění, v užitém umění (bytové zařízení, vitráže) a v literatuře. V literatuře se nositeli secesního slohu staly proudy označované jako symbolismus a dekadence. Charakteristickým rysem secese je i v literatuře tendence k ornamentálnosti, v rovině jazykové s tím souvisí rytmizace věty a verše, opakování slov a hláskových skupin. Hlavními představiteli byli na území Českých zemí Otokar Březina a Jiří Karásek ze Lvovic

Test ...))) ::SECESE:::

Co znamená v překladu secese? _____ Kdy a kde vznikla? _____

Charakteristika slohu: _____

Oblíbené barvy secese: _____

Nejčastější motiv: _____

Malíři uplatňují své umění i na . . . . tech, které se dostávají k velké oblibě milovníků umění.

Nejznámější secesní umělci: _____

Čeští secesní umělci: _____

Secesní stavby u nás: _____

Tvorba: Alfons Mucha uplatnil své umění ornamentu a precizní práce i při tvorbě první české poštovní známky. Zkus si představit, že jsi výtvarník, který dostal zakázku navrhnout bankovku libovolné hodnoty i platidla. Můžeš si vymyslet svou měnu. Účastníš se veřejné soutěže o nejoriginálnější a nejpreciznější návrh (technika provedení, barevnost, vtip, ...) ☺

Odkazy k obrázkům a použitá literatura:

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/6/6c/Secession_Vienna_June_2006_006.jpg/220px-Secession_Vienna_June_2006_006.jpg

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/6/6f/Brno-Veve%C5%99%C3%AD_-_Tivoli.jpg/220px-Brno-Veve%C5%99%C3%AD_-_Tivoli.jpg

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/2/22/Vase_Gall%C3%A9_Petit_Palais_PPO3721.jpg/65px-Vase_Gall%C3%A9_Petit_Palais_PPO3721.jpg

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/9/92/Charles_Rennie_Mackintosh_001.jpg/43px-Charles_Rennie_Mackintosh_001.jpg

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/c/c0/Primavesi_mosaic.JPG/120px-Primavesi_mosaic.JPG

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/6/60/Frieden_Austerlitz_Monument.jpg/120px-Frieden_Austerlitz_Monument.jpg

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/9/91/Prag_Prague_Hauptbahnhof_Eingang_%282005%29.JPG/120px-Prag_Prague_Hauptbahnhof_Eingang_%282005%29.JPG

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/b/b2/Secesn%C3%AD_fas%C3%A1da_v_Brn%C4%9B.jpg/120px-Secesn%C3%AD_fas%C3%A1da_v_Brn%C4%9B.jpg

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/8/85/V%C3%A1clavsk%C3%A9_n%C3%A1mest%C3%AD_Hotel_Evropa_2005-03-26_00.jpeg/90px-V%C3%A1clavsk%C3%A9_n%C3%A1mest%C3%AD_Hotel_Evropa_2005-03-26_00.jpeg

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/9/92/Gustav_Klimt_039.jpg/57px-Gustav_Klimt_039.jpg

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/7/7c/Mucha-Maud_Adams_as_Joan_of_Arc-1909.jpg/220px-Mucha-Maud_Adams_as_Joan_of_Arc-1909.jpg

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/f/f3/Gustav_Klimt_016.jpg/119px-Gustav_Klimt_016.jpg

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/8/8b/Gustav_Klimt_031.jpg/73px-Gustav_Klimt_031.jpg

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/e/ed/Egon_Schiele_056.jpg/170px-Egon_Schiele_056.jpg

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/1/17/Lautrec_moulin_rouge%2C_la_goulue_%28poster%29_1891.jpg/170px-Lautrec_moulin_rouge%2C_la_goulue_%28poster%29_1891.jpg

http://t0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcRFyHf9xjUzp0t1MBnV_MOFuHf8cFFmeO3WC-PisGFdbMTfrM3F7g

Secese – wikipedie

Výtvarník, Langerová Marie, Zhoř Igor, Mladá fronta, Praha 1988